

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

1. Σύμφωνα με το άρθρο 46 παρ. 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, *«Αν ο ανήλικος τελέσει αξιόποινη πράξη, η οποία είναι πλημμέλημα, ο εισαγγελέας, αφού ερευνήσει τις περιστάσεις υπό τις οποίες τελέστηκε η πράξη και όλη την προσωπικότητά του, με διάταξή του απέχει από την άσκηση της ποινικής δίωξης, εκτός αν από τα χαρακτηριστικά της πράξης, την ακρόαση του ανηλίκου ή και των ασκούντων τη γονική του μέριμνα και την εκτίμηση της έκθεσης του αρμοδίου επιμελητή ανηλίκων, που σε κάθε περίπτωση δύναται να παραγγείλει, την κρίνει απολύτως αναγκαία για να τον αποτρέψει από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων».*

Με τις παραπάνω διατάξεις καθιερώνεται η δυνατότητα υπέρ του Εισαγγελέα να παραγγέλλει την σύνταξη έκθεσης από τον αρμόδιο επιμελητή ανηλίκων προκειμένου περί της αξιολόγησης του ζητήματος της αποχής από την άσκηση ποινικής δίωξης.

2. Από την γραμματική διατύπωση της διάταξης ευχερώς συνάγεται ότι η σχετική έκθεση συντάσσεται από επιμελητή ανηλίκων, ο οποίος κατονομάζεται ρητώς ως το αρμόδιο όργανο. Υπ'αυτήν την έννοια ερμηνευτικώς θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι η σχετική αρμοδιότητα, στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 46 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, δεν μπορεί να ανατίθεται σε κοινωνικό λειτουργό, γενικότερα, δε, δεν μπορεί να ανατίθεται σε πρόσωπο που δεν φέρει την ιδιότητα του επιμελητή ανηλίκων.

Στο σημείο αυτό υπογραμμίζεται ότι οι επιμελητές ανηλίκων αποτελούν αναμφίβολα διακριτό κλάδο εν σχέσει με τους κοινωνικούς λειτουργούς. Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1 του Νόμου 378/1976, *«Παρά τοις Δικαστηρίοις Ανηλίκων συνιστάται Κλάδος υπαλλήλων Α' Κατηγορίας υπό τον τίτλον "Κλάδος Επιμελητών Ανηλίκων" υπαγόμενος εις το Υπουργείον Δικαιοσύνης - Γενικήν Διεύθυνσιν Σωφρονιστικής Διοικήσεως».*

Εξάλλου, δυνάμει της εξουσιοδοτικής διατάξεως της παρ. 2 του άρθρου 7 του ως άνω νόμου (ν. 378/1976) εκδόθηκε το π.δ. 49/1979 «Περί λειτουργίας της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων» (Α' 11), με το οποίο ορίσθηκαν στο άρθρο 7 τα εξής: *«Οι Επιμεληταί Ανηλίκων έχουν τα κατωτέρω καθήκοντα: (α) ενεργούν κοινωνικάς ερεύνas επί υποθέσεων ανηλίκων ..., (β) Ασκούν την επιμέλειαν επί ανηλίκων ..., (γ) Ασκούν προστατευτικήν επίβλεψιν ανηλίκων τελούντων εν δοκιμαστική*

αδεία εκ των Ιδρυμάτων Αγωγής Ανηλίκων ή απολυθέντων υφ' όρον εκ Σωφρονιστικών Καταστημάτων ..., (δ) Παρακολουθούν την εξέλιξιν των ανηλίκων επί των οποίων επεβλήθησαν τα αναμορφωτικά μέτρα της επιπλήξεως ή της θέσεως υπό την επιμέλειαν των γονέων των ..., (ε) Ενεργούν συνοδείας ανηλίκων εκτός έδρας προκειμένου να εμφανισθούν ενώπιον Δικαστηρίων ή να αποδοθούν εις τους γονείς των ή να εισαχθούν εις Ίδρυμα ..., (στ) Ενεργούν έλεγχον εις κινηματογράφους και εις κέντρα ψυχαγωγίας όπου συχνάζουν ανήλικοι ... (ζ) Ενεργούν πάσαν ετέραν υπηρεσίαν ανατιθεμένην εις αυτούς από τον Προϊστάμενον της Υπηρεσίας ή τον Δικαστήν Ανηλίκων ή το Υπουργείο Δικαιοσύνης και σχέσιν έχουσιν με την πρόληψιν ή καταστολήν της εγκληματικότητος των ανηλίκων».

Σημειωτέον ότι και οι διατάξεις του ΠΔ 30/2025 κάνουν ειδική μνεία στα Τμήματα Επιμελητών Ανηλίκων, στα οποία ρητώς ανατίθεται, μεταξύ άλλων, η διενέργεια κοινωνικών ερευνών επί περιπτώσεων ανηλίκων, κατά των οποίων εκκρεμεί ποινική δίωξη η διερευνάται η αποχή από αυτήν. Την διάκριση του κλάδου των επιμελητών ανηλίκων δέχεται και το Συμβούλιο της Επικρατείας με την υπ' αριθμ. 4225/2015 Απόφασή του.

3. Από τον συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι οι επιμελητές ανηλίκων και οι υπηρεσίες στις οποίες αυτοί υπάγονται ουδόλως ταυτίζονται με τους κοινωνικούς λειτουργούς και τις αντίστοιχες κοινωνικές υπηρεσίες των οικείων Δήμων, όπου υπηρετούν. Εντεύθεν, η διενέργεια κοινωνικής έρευνας και η σύνταξη της σχετικής εκθέσεως στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 46 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ανήκει κατ' αποκλειστικότητα στους επιμελητές ανηλίκων.

4. Πέραν των ανωτέρω αξίζει να τονιστεί ότι και η υπ' αριθμ. 11/2022 Γνωμοδότηση του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου ομιλεί περί της δυνατότητα μετακίνησης ενός επιμελητή ανηλίκων σε άλλη περιφέρεια, εκτός της έδρας όπου ανήκει, όταν ανακύπτει επείγουσα περίπτωση, εφόσον παρατηρούνται κενά στην κάλυψη των θέσεων.

5. Συμπερασματικά, το έργο των επιμελητών ανηλίκων δεν μπορεί να ανατίθεται στις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων, οι οποίες δεν διατηρούν κάποιον ιδιαίτερο υπηρεσιακό δεσμό με τα τμήματα επιμελητών ανηλίκων. Τέλος, τα τυχόν

κενά στις θέσεις των επιμελητών ανηλίκων δύνανται να καλύπτονται με την κατ'εξάιρεση μετακίνηση αντίστοιχων υπαλλήλων εκτός έδρας.